

prof. mr. dr. B.M.E.M. (Bernard) Schols *

Jubeltranen

Nog een paar weekjes slapen en dan lijkt het grote jubelfeest voorbij. De rijken werden rijker, de 'kleine' man... nog armer, want hij verjubelde (onder maatschappelijke druk) al z'n spaargeld. Het is immers fiscaal zaliger om te geven dan te ontvangen, zo werd hem ooit geleerd. Wat er ook van het eigenwoningschenken zij, de woningnood is in ieder geval nog nooit zo groot geweest. En wie een huis heeft zit in de kou. Gelukkig hield een enkeling, over warmen gesproken, er een jongere partner aan over. Het liedje luidt dan ook niet voor niets: 'Trouw niet voor je veertig bent...'

We gaan de komende tijd niet alleen naar het WK maar ook naar de jubelfinale. Nog een keer tijdens de komende feestdagen grabbelen in de jubelton en dat was het dan. De jubelton wordt zoals bekend verlaagd in 2023 tot normale proporties (tot een kleine € 29.000)¹ en in 2024 afgeschaft. Kleinkinderen en andere derden kunnen dus nog wel in 2023 profiteren van de 'verlaagde verhoging'. Hier geldt dat vele kleine beetjes helpen. En vergeet niet. De kracht van kleinkinderen is dat ze veelal met velen zijn.

De fiscalist krijgt het op de valreep nog druk met allerlei interessante vragen, zoals: 'ik heb al een tonnetje van opa gehad, heb ik ook nog "recht" op een tonnetje van oma?' De gescheiden jubelopa's en -oma's zijn dan ook mateloos populair, art. 26 SW. In het zuiden kennen we dit fenomeen nog niet. Hier en daar zullen er indachtig het gezegde 'voor het jubelen de kerk uit' ongetwijfeld nog fiscale ongelukjes plaatsvinden met ook nog een vermeende belastingvrije schenking aan de aanstaande schoonzoon. Door de werking van art. 26 lid 2 SW wordt men echter op de vrijgezellenavond al met terugwerkende kracht geacht gehuwd te zijn met alle gevolgen van dien. De 'antischoonzoonclausule' is immers niet afdoende als fiscale anticonceptie tegen de fictieve successierechtelijke liefdeseenheid. En herroepelijk jubelen, om een schoonzoon in bedwang te houden, mag niet meer. De gevoelige en/of strakgetrokken oudere die nog wil gaan procederen over de leeftijdsgrens dient zich te realiseren dat deze grens door de schone Vrouwe Justitia niet als discriminerend wordt ervaren, rimpels of geen rimpels. Ook ondeugende Kamerleden die over de datum waren probeerden nog een graantje mee te pikken door de jubelleeftijd via een amendement van 35 naar 40 jaar te verhogen. Een poging tot verhoging naar 45 jaar, toen ze waarschijnlijk voor de tweede keer over de datum waren, zat er voor hen niet meer in. Blijkbaar hadden ze de jubelton nog steeds niet gehad. Ik probeer me uiteraard te onthouden van leedvermaak. In de Tweede Kamer viel ook nog, en wel in het kader van het naar voren halen van de verhoging van de onbelaste kilometervergoeding en de afschaffing van de jubelton, de leuze: 'van goedkoop schenken, naar goedkoop tanken'. Het is immers geven en nemen in het leven. We moeten jammer genoeg ook afscheid gaan nemen van de knusse kreet jubelton die bijna het woord van het jaar werd in de categorie economie van de Dikke van Dale in 2014. Is het u

overigens al opgevallen (en anders vast hierna wel) dat de wat chiquere ambtenaar al niet meer spreekt van jubelton, maar heel beschaafd van 'schenking EW'?

Wie de 3 B's² goed bestudeert, althans in overgangsrechtelijke zin, weet dat we toch nog even kunnen blijven nagenieten en de jubeltranen nog even kunnen uitstellen. Wie niet de fout in wil gaan zal het jubelmantra: 'betalen, benutten en besteden' de komende tijd stevig omarmen. Betalen blijft bij het strenge boter bij de vis. Besteden blijft heel soepel. De clou zit echter in het aanscherpen van de limiet van het benutten. Zo lazten we op Prinsjesdag onder de noemer afschaffen en verlagen: 'In samenhang met de verlaging per 1 januari 2023 en afschaffing per 1 januari 2024 wordt voorgesteld de huidige spreidingsmogelijkheid te laten vervallen voor schenkingen EW die voor het eerst in 2023 worden gedaan en de spreidingsmogelijkheid voor schenkingen EW die in 2022 zijn gedaan, te beperken tot twee jaar. Dit laatste betekent concreet dat een bij een schenking in 2022 onbenut gebleven deel van de maximumvrijstelling nog kan worden benut voor een schenking in 2023, maar niet meer voor een schenking in 2024. Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat het wel mogelijk blijft de voor het eerst in 2022 ontvangen schenkingen EW uiterlijk 31 december 2024 te besteden.'

We kunnen dus nog even nagenieten. Het is in het kader van het op de valreep jubelen verstandig om altijd één extra eurootje op zak te hebben als symbolisch bedrag om één baksteen (boven de jaarlijkse vrijstelling) te kunnen schenken in het kader van het tijdig benutten in 2022.

Wie bang is dat de beschonkene het geld niet aan een huis besteedt maar aan 'Wein, Weib und Gesang', schenkt uiteraard onder een ontbindende voorwaarde zodat indien nodig het geld weer veilig terugkeert. Wie alle kansen op de jubelton verkeken heeft, las recentelijk met veel plezier het troostende verhaal van de advocaat-generaal over de repeterende gift, art. 1 lid 9 SW.³ Vijf (papieren schenkingen) halen en maar één notariële akte betalen. Een schenking onder opschortende voorwaarde van nog in leven zijn in een bepaald jaar komt fiscaal pas tot stand als de voorwaarde vervuld wordt. Toch leuk voor de kleine papieren schenker.

Weet u nog die bijzondere casus die zich vorig jaar voerde waarin zoonlief over de datum was en de jubelton niet meer mocht ontvangen? De levensgenieter deed toen heel slim een beroep op de leeftijd van zijn jongere partner. De inspecteur was echter nog slimmer en vroeg om een kopie van het (notariële) samenlevingscontract met de vraag of daarin wel een 'wederzijdse zorgverplichting' (meebetalen aan de kosten van de huishouding, art. 1:84 BW) was opgenomen, quod non. Het jubelfeest ging dus niet door.⁴ De successierechtelijke liefdeseenheid ontbrak. Ik sluit dan ook niet uit dat belanghebbende de inspecteur uitgedaagd heeft met de woorden: 'U zult wel een partner over de datum hebben'. Nooit doen, ook een moderne

* prof. mr. dr. B.M.E.M. (Bernard) Schols - hoogleraar notarieel belastingrecht Radboud Universiteit Nijmegen, vennoot ScholsBurgerhartSchols Estateplanning

1 € 28.947 (2023).

2 Art. 5 Uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting.

3 A-G IJzerman 21 september 2022, NTFR 2022/3483.

4 Hof Amsterdam 25 november 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:4084 (red. NTFR 2022/993). In dit ECLI-nummer zit voor de fijnproever een geheime code verstopt.

menselijke maat inspecteur is uiteindelijk toch ook maar van vlees en bloed. Op het podium van de theaterweide van de Zwarte Cross vroeg ik van de zomer dan ook aan de aanwezige belastingplichtigen hoe het zit met het thuis meebetalen aan het kratje Grolsch-bier? Fiscaal door-drenkt taalgebruik dat men in de achterhoek opvallend goed begreep. Als dus ergens de samenlevingscontracten op orde zijn dan is het daar wel. Het is ook mooi dat de staatssecretaris in de finale mee heeft gedacht in het recente besluit van 15 juni 2022⁵ over de wijze van verpakking van het jubelcadeau. Dit levert in de praktijk een leuk fiscaal spelletje op. Kiest u maar: WEV of WOZ? Schenken in de vorm van baksteen of als 'cashback' (kwijtschelding van de koopsom). Ook verkoop tegen te lage prijs kwalificeert voor de WOZ-waarde. En of dat nog niet genoeg is, bestaat er ook nog de nieuwe 90%-regel, waardoor kwijtschelding van geld desgewenst schenking van de baksteen wordt. Ik ben erg benieuwd welke fiscalist op oudejaarsavond de jubelkoning van dit laatste jubeljaar wordt. Een standbeeld in het dorp wacht ongetwijfeld op hem. Sowieso zal zijn cliënt, de betreffende ome Ton dan over een levenstestament moeten beschikken, zodat we hem, als hij 'over het dode punt' is en er een gezonde (over)dosis fiscale prikkels binnenkomt, niet wakker hoeven te maken om op de val-reep nog namens hem te kunnen jubelen. Ik heb het dan uiteraard over de spectaculaire uitzondering van art. 12 lid 3 SW op de 180-dagenregel. Besteden van de tijdige betaling zien we zoals hiervoor gezien later wel. Civielrechtelijk zullen we de komende jaren ongetwijfeld ook nog veel gaan horen over de samenhang tussen jubelen en de legitieme portie of over de omkering van de bewijslast als sprake was van misbruik van omstandigheden als bedoeld in art. 7:176 BW. Om het huwelijksvermogensrechtelijk gekibbel nog maar niet te noemen.⁶ Kortom, voorkom ruzie bij de kist en... in bed.

Ik sluit af. De professor van eenvoudige komaf kreeg weliswaar zelf geen jubeltonnetje, maar heeft met spannende jubelverhaaltjes niet alleen een zakcentje kunnen bijverdienen maar vooral ook veel lol gehad.

5 *Stcr.* 2022, 16195.

6 Denk ook steeds aan de toestemming van de echtgenoot voor substantiële giften als bedoeld in art. 1:88 lid 1 onderdeel b BW.